

Sygn. akt III Ca 952/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędziowie: SO Andrzej Dyrda

SR (del.) Ewa Buczek - Fidyka

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2015 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. O.

z udziałem A. S. i M. S. (1)

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. S. (2)

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt I Ns 1084/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Jastrzębiu-Zdroju do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 952/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. O. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się przez nią od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym w dniu 24 10 2012r. M. S. (2) oraz o przyjęcie od niej oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Uzasadniając wniosek twierdziła, że nie składając oświadczenia o odrzuceniu spadku pozostawała w błędzie, gdyż nie posiadała informacji o stanie majątkowym zmarłego, bowiem nie utrzymywała z ojcem od 30 lat kontaktów, a od 05 08 2002r. mieszka

na stałe w Hiszpanii.

Uczestnicy postępowania A. S. i M. S. (1)

nie sprzeciwili się wnioskowi.

Sąd Rejonowy w Jastrzębiu - Zdroju w postanowieniu z dnia 19 03 2015 r. oddalił wniosek oraz orzekł o kosztach postępowania.

W ustalonym stanie faktycznym, w motywach orzeczenia przywołał regulacje art. 1012 k.c., art. 1015 § 1 i 2 k.c., art. 1019 § 1, 2 i 3 k.c., 1020 k.c. oraz art. 690 § 1 k.c. i art. 84 § 1 i 2 k.c. stwierdził, iż błąd wnioskodawczyni co do przedmiotu spadku (istnienia długu spadkowego) był wynikiem braku jej staranności, gdyż wnioskodawczyni

nie podjęła żadnych działań mających na celu ustalenie stanu majątkowego zmarłego ojca, przez co jej wniosek jest bezzasadny.

O kosztach postępowania orzekł na mocy regulacji art. 520 § 1 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyła **wnioskodawczyni M. O.**, która wniosła o jego zmianę i uwzględnienie jej wniosku, bądź jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzuciła istnienie sprzeczności pomiędzy ustaleniami Sądu a treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że „brak jest momentów,

które przemawiałyby zasadnością wniosku”, ponadto zarzuciła, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo materialne, regulację art. 1019 § 2 k.c.”

W uzasadnieniu apelacji między innymi podniosła, iż na stałe mieszka za granicą

i od 30 lat nie utrzymywała kontaktów z ojcem, oprócz dwóch spotkań, w trakcie których uzyskiwała informację, że dobrze sobie radzi. Od uczestników postępowania także nie uzyskała żadnych informacji o zadłużeniach spadkodawcy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie wnioskodawczyni lecz wadliwie rozpoznał sprawę.

W toku rozpoznania sprawy umknęło bowiem jego uwadze iż z materiału sprawy wynika, że wnioskodawczyni posiada pełnoletnią córkę J. O., która urodziła się w dniu (...) tj. przed otwarciem spadku po M. S. (2) (oświadczenie wnioskodawczyni z dnia 29 10 2014r.).

W przypadku uwzględnienia wniosku córka skarżącej jako wnuczka spadkodawcy zostałaby zatem powołana z ustawy do spadku po nim (art. 931 § 2 zd. 1 k.c. w związku z art. 1020 k.c.), przez co wynik postępowania dotyczy jej praw w rozumieniu

art. 510 § 1 k.p.c. i tym samym jest ona zainteresowana w sprawie w rozumieniu tej regulacji.

Obligowało to Sąd Rejonowy do wezwania jej do udziału w sprawie (art. 510 § 2 zd. 1 k.p.c.), czego nie uczyniono.

W następstwie tego przy rozpoznaniu sprawy naruszono prawo procesowe (wskazane powyżej regulacje prawne).

Naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a sanowanie tej wadliwości w toku postępowania ograniczyłoby konstytucyjne prawo J. O.

do rozpoznania sprawy w dwu instancjach (oceny tej nie zmienia fakt, że w przypadku wezwania jej do udziału w sprawie w instancji odwoławczej przysługiwałaby jej środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego, „gdyż nie jest to środek gwarantujący możliwość kontroli sądowej orzeczenia w zwykłym trybie i instancyjnym” por. w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 05 2002r. III CKN 948/00).

Dlatego z tej już tylko przyczyny zaskarżone orzeczenie należało uchylić

i sprawę przekazać Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Niezależnie od tego w zebranych sprawie materiale brak jest informacji pozwalających w sposób jednoznaczny ustalić kiedy doszło do spłacenia długów spadkowych.

Uniemożliwia to dokonanie prawidłowej oceny czy skarżąca nie składając

w przewidzianym prawem terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku znajdowała się w błędzie w rozumieniu regulacji art. 1019 § 2 k.c. (w błędzie mogła ona pozostawać tylko wówczas, gdy w chwili upływu terminu przewidzianego art. 2015 k.c. istniały niespłacone długi spadkowe).

Jest to równoznaczne z nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. co dodatkowo prowadziło do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Reasumując z podanych względów zaskarżone postanowienie jest wadliwe i dlatego apelację wnioskodawczyni jako uzasadnioną uwzględniono orzekając jak w sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę weźmie pod uwagę zawartą powyżej ocenę prawną oraz sanuje wskazane wadliwości postępowania.

W tym celu przeprowadzi dowód z aktu urodzenia córki wnioskodawczyni J. O. i wezwie ją do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania, po czym zakreśli jej termin do zajęcia stanowiska w sprawie i zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych.

Ponadto zakreśli wnioskodawczyni i uczestnikom postępowania termin

do zgłoszenia wniosków dowodowych na okoliczność, że po otwarciu spadku istniały długi spadkowe oraz kiedy i z jakiego majątku zostały one zaspokojone.

Następnie rozpozna zgłoszenia wnioski dowodowe, a dopuszczone dowody przeprowadzi.

W przypadku nie zgłoszenia przez wnioskodawczynię i uczestniczki postępowania wniosków dowodowych weźmie pod uwagę, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury w sprawach dotyczących stwierdzenia nabycia spadku sąd zobowiązany jest działać z urzędu i dopuści oraz przeprowadzi z urzędu dowód

z przesłuchania J. O., z uzupełniającego przesłuchania uczestniczki postępowania A. S. oraz ponowi próbę przeprowadzenia dowodu

z przesłuchania uczestnika postępowania M. S. (1), a także dopuści i przeprowadzi inne dowody, które w uzupełnionym materiale sprawy okażą się konieczne

dla wyjaśnienia czy w chwili upływu terminu przewidzianego art. 2015 k.c. istniały niespłacone długi spadkowe (np. dowód z informacji banku o stanie konta spadkodawcy, pokwitowań potwierdzających spłacenie długów, zeznań świadków).

Orzekając ponownie w sprawie ustali czy w chwili otwarcia spadku po M. S. (2) istniały długi spadkowe i kiedy zostały one spłacone biorąc pod uwagę, iż obowiązek wykazania tych okoliczności – stosownie do regulacji art. 6 k.c. – ciąży na skarżącej.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda